Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГІалгІай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

КІиранди 19 АПРЕЛЬ № 32 (2244) 1959 шу

Мах 20 кеп.

Городаши юрташи тоаяь хозъяра дукхагІа терко е

ДегІа боккха тоам хулаш хоза хет хІанз Грознен улицашка гІолла дІаволавелча. Кастта хозача зиззаех йиза, листа гІа теха дІаоттаргья улицашка а бахача наьха коашка а ягІа гаьнаш. ЧІоагІа эргаяьнна хувцалуш йоагІа вай город — Нохч-ГІалгІай АССР столица. Іалаьмате хоза я города центрерча Ленина цІерахча майдане. Советски паччахьалкхе вІашагІьеллача сийлахьвоккхача баьччана В. И. Ленина оттадаь памятник дагІа цига. Хоза ха оттача хана сайрийна эзараш грозненцаш бІаргаго йиш я майдан тІа. Асфальт теха шаьрча, лампашца сийрдаяькхача йоккхача майдан тІа саьъердаш лел уж. Май бетта, ерригача гаьнашта гІа техача хана къаьстта хоза хул 11-ча Августа цІерахча улицах. Дукха этажаш йола керда цІенош дукха даьд цу улицах. Иштта лаккача хозача цІеношца тоаяьй Революцен цІерах йола проспект а.

Тоалгуш, хозлуш йоагІа города йисте яда керда поселкаш—Ташкала, Керда Катаяма, Черноречье, Калининен Кировен цІерах яраш, асфальт йилла тоаеш латт итташ улицаш, нах бахача цІеношка газ чуюллаш, теплофикаци еш латт. Цу даьхье боккха болх баьб дІадахача шера, кхы а дукхагІа балхаш де лаьрхІа да укх шера.

14 миллион сом совгІа ахча да цу балхашта дІадахийта лаьрхІар. Цул совгІа дукха ахча дохийт цу балхашка промышленни предприятеша а. Из ахча гІоргда иштта Грозне водопровод шеръярга а, Урус-Мартановски, Веденски, Гудермесски, Шалински районашка яхка лаьрхІача водопроводашка а.

ХІара шера эргаюлаш, тоалгуш, хозлуш, дегІайоагІа вай республикера городаш МагІалбик, Гудермес, юрташ, болхлой поселкаш. ЦІьабакъда хІара гражданина, хІара патриота лов ше Іоваь, ше хьалкхийна город, поселок е юрт кхы а сихагІа дегІаяр, кхы а хозагІа из тоаялар, цун улицах кхы а дукхагІа гаьнаш ягІаш хилар.

Вай республикера городаш, юрташ тоаяь хозъяра даьхье доккхий декхараш тІадувш бахача наха, ерригача вай общественноста. ДукхагІа болча даьхье шерра цу балха баха нах юкъе озарга хьежжа хургда уж декхараш кхоачащедга а. ДукхагІа цу гІулакха актив, цІен-ноаной, депшархой, пенсионераш юкъе а озаш из болх дІабахьа лаьрхІача Советаша лаьцар нийса ниКъ ба. Гаргтарча шин-кхаь шера дукхха эзараш декоративни, сомий гаьнаш йогІарца е берашта дукхха акканара площадкаш хьалъярца а ерригa поселок тоае лаьрхІад Черноречески поселкови Совето. Берригa юрта баха нах оарцагІа баьхаб цу гІулакха хІанз Совето.

Цу лоархІамерча гІулакхе хьинаре дакъа лаца торо йолаш ба вай калирхой а. Цу даьхье дика опыт йолаш ба дІадахача шера дика из болх дІабехьа бола Урус-Мартановскии, Наурскии, Каргалинскии, Саясановскии районашкара комсомольцаш кагирхойн. Улицашка а наькъашта юхе гІолла а 25 эзарнел совгІа гаьнаш егІай, школашка а совхоза центральни усадьбе а комсомольски бешамаш егІай Наурски районерча комсомольцашен кагирхошен. Иштта хоза тоаяьй шоай юрташ Саясановски районерча комсомольцашен кагирхошен а. Цар шоай низаца хьалъяьй кхоь клуб, йиллай 16 километр радиолини. Иштта къаьхьега торо а я декхарийла а я хІара районни комсомольски организаци.

Кхы а хьинарегІа тІагІертта юкъера дІадаха деза цу лоархІамерча гІулакха—вай городаш, юрташ хозъяра, тоаяра духьале еш дола кхоачамбоацараш. ХІанз кает-каста Грозне а республикерча кхыча городашка а юрташка а бІаргаго йиш я йоъкъа а енна ягІа къона гаьнаш. ДІадахача шерашка дІаегІай уж, бакъда эшшача хана хий тоха, гонахьара ахка, доагІача тайпара царна доал де, уж лелае саг ца хилар бахьан долаш зехьа дайнад уж дІайогІача хана царна хьийга къа. Укх шера къаьстта дикагІа лорае еза, доал де деза дІаегІача вердача гаьнашта. Цу даьхье а инициатораш хила декхарийла ба вай кагирхой. ХІара комсомолец, хІара пионер, хІара школьник декхарийла ва дІаегІача къонача гаьнашта доал дара гІулакх диза хьаллаца. Къона гаьнаш дІаегІа ца Іеш уж хьалкхеелга а — из да вай кагирхошта хьалхашка латта декхар. Дукхха шераш дІадахача, хІанзара кагирхой хьалкхийча доккхал а деш уж ала йиш йолаш хургба:

— Дог гІоздоахаш йола, дІайхача дийнахьа Іи деш йола ер гаьнаш дІаегІараш тхо да, — аьнна.

ЦІенъяь, тоаяь, хозъяь улица, ков, вахаш йола моттиг дІаоттаелга, гаьнаш дІайогІилга, цІенхьалгашке кІир техьа тоаелга — из дерригa де хала дац де безам хилча. Из болх лелабе безар коммунальни хозяйство я, цІеной управляющи ва, е сельсовет я яхаш, цу гІулакха юстара гІертилга нийса дац. Нагахьа санна йокъалуш латта га шоашта бІаргаяйча цунна хий тохилга, е улица тІара порядок телхаеш лоалахо хилча из мегаргдоацаш гІулакх хиларах из дІакхетавелга хІара гражданина де йиш йолаш да.

Грозни а, республикера кхыйола городаш а, юрташ а, болхлой поселкаш а тоаяь хозъелга — берригa къаьхьегамхой сийлен декхар да!

СССП обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Советеи

Каргалински къахьегамхой депутатий станични Совета инициативах

Республикан юрташ, поселкаш, станицаш тоае юртий, поселкай, станицай Советий социалистически яхь дІайолаяь йола Каргалински станични депутатий Совета инициатива мога а яь, ССКП обкома бюроси Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Советои юрташкара, поселкашкара, станицашкара къахьегамхой депутатий Советий исполкомаш декхарийла йир Каргалински къахьегамхой депутатий станични Совета кхайкхаелга хьажа, нах баха моттигаш тоаеш де деза гІулакхаш белгалдаха, цу гІулакхашта юрташка, болхлой поселкашка, станицашка баха нах юкъеоза.

ССКП обкома бюроси Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Советои ССКП райкомаштеи горкомаштеи, къахьегамхой депутатий районнии городскойн Советий исполкомашта тІадиллар нах баха моттигаш тоае гІулакхаш вІаштІехьа доахача а уж кхоачащеча а юрташкарча, поселкашкарча, станицашкарча Советашта нокъостал дар.

1959 шера 5 январе Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Совето оттаяьча постановленега хьежжа, юрташкарча, поселкашкарча, станицашкарча Советаша лоаттаеча яхье хьалхара моттиг къоастаеш, нах баха моттигаш тоаеш Совето даьха толамаш Советий территоре тІа йолча колхозий, совхозий, предприятей боахама балха хьалъе лелаеча даьхача толамашта нийса лоархІаргдолаш оттадир ССКП обкомои Нохч-ГІалгІай АССР-а Министрий Советои.

Нохч-ГІалгІай АССР-а юрташкарча, поселкашкарча, станицашкарча ерригача къахьегамхой депутатий Советашка Каргалински районерча Каргалински къахьегамхой депутатий станични Совето даь

Кхайкарал

Дукха деза новкъостий, депутаташ!

ССКП XXI-ча историческн съездо дІайолаяь вай молх кхы а кердагІа дола сийлахь-доккхий гІулакхаш де дІаболалуш йола ха — коммунистически общество шерра хьалъе йолаеш йола ха.

Дукха езача Коммунистически партен хьалхленца советски халкъо кхы а кердагІа дола толамаш доахардга халкъа боахама дерригача доакхошка. ЦІакхха ца хиннача тайпара общественн хІама хьаду низаш дегІадахкареи национальни доход лакхъяларен ларда тІа укх ворхІ шера чухь къахьегамхой материальни валара хьал лакхъургда, лоархІам боллаш тоалургда наха балача аша а торговлен а гІулакх, дукхагІа шерлургьа социально-культурни учрежденеш, дукхагІа хьалдергда нах чубаха а коммунальни а гІирсаш. Партен XXI-ча съезда соцамаш шоаш низ ца кхобеш толамца кхоачащде уйла йолаш ба берригa советски нах.

Нохч-ГІалгІай АССР-а юрта Советаша 1959 шера лаьцача социалистически яхьа юкъе а даха, оаха, Каргалински станични Совета депутаташа чІоагІо яьй юртбоахама продукташ чІоагІга дукхагІа яха оахоша тІаийца декхараш кхоачащдарца Каргалински станица тоаеш беча балха юкъе доккха даьхьа лаца а 1959 шера ер гІулакхаш чакхдаха а:

1. Къахьегамхой низаца станицен лаьтта 900 сомий га, 1200 хоза га, 400 комсий хетолг догІа. Царел совгІа станицен хІара боахаме 8 сомий ган 8 хоза ган йогІа.

2. Станица Дубовская — станица Курдюковская яхача паччахьалкхен новкъа дехьа а сехьа а хозен сомийн гаьнаш йогІа.

3. «Красни пахарь» яхача колхозе 60 гектар сомин беш йогІа, царех бІаьстн 12-н гурахьа 48-н гектар а йогІаш.

4. ДІаегІа ягІа гаьнаш лорае, сомий а комсий а бешамашкарча гаьнашта шоай ханнахьа молхаш тоха, юрта боахаме дІаийнача хІамашта зе деча са доаллача хІамашца къовсам лоаттабеш кхыдола гІулакхаш де.

5. 1959 шера 1 май тІакхоачаш общественни зданеши болхлой, гІулакхерча наьха, колхозникий цІеношн ремонт яь а культурно тоадаь а даха.

6. Станицера хий дехка дерригa

харшаш цІенде, нувхех улицаш а ковнаш а цІенде.

7. 1 май тІакхоачаш ушалаш латта моттигаш йокъае а Ленина улицах 1400 метр, Сталина — 1400 метр, Комсомольски—800 метр, Октябрьски — 900 метр, Вокзальни—1500 метр, Грозненски — 800 метр йолча моттигашка наькъаш дахка а.

8. 19 тІий тІилла, царех 12 гІаьлой тІий е долаш, тІаьш а наькъаш а дика хьожаш тоадаьн лоаттаде.

9. 1959 шера 1 август тІакхоачаш школашта а лъехархошта йолча квартираштa а ремонт яь якха, царна аша доагам дизза Іалаще.

10. 20 июнь тІакхоачаш медицински пункт ремонт яь якха, инвентараца а инструментаца а из Іалаштe, 1 август тІакхоачаш медпункта бизза кхоачам хургболаш доагам Іалаще.

11. Балача наха юкъе беш бола санитарно-просветительни а профилактически а болх тоабе, оттаяьча хана профилактически прививкаш елга чакхдаккха.

12. Харжархоша юрт тоае аьнна тІадехка дерригa декхараш кхоачаще, ворхІ водоразборни колонка тоаярца наькъаца баха нах хица Іалашбелга шерде, Рабочи улицаха 450 метр, Грозненски — 410 метр, Октябрьски — 328 метр, Комсомольски — 350 метр, Максим Горькае — 180 метр, Пионерски 221 метр водопровод йилла.

13. Мичурина улицаха водопроводни башни оттае, Баррикадни улицаха 1500 метр бульвар тоае.

14. 1959 шера Каргалински станицерча дерригача цІеношта электрификаци радиофикаци елга диза чакхдаккха.

15. Кашман а революци балхан байнача наьха памятник а тоаде.

16. Каргалински станице хий латта Іам бе.

17. 1959 шера клуб е йолае а из еш ду балхаш 50 процент даь даха а.

Новкъостий депутаташ!

Уж декхараш тхоашта тІаоцаш, Нохч-ГІалгІай АССР-а юртара, поселкера, станицера ерригa Советаш тха хьокхама тІехьайовла а вай республикан ерригa юрташ, станицаш, поселкаш тоаяь хуртйолаш, цар коммунизм хьалъеш боахача советски наьха вахар хоздергдолаш социалистически яхь лаца а тІахьех оаха.

Каргалински къахьегамхой депутатий станични Совет.

Городской партийни актив

16 апреле Ленина цІерахча культуран Дворце ССКП Грозненски городской партийни актива собрани хилар.

«ССКП XXI-ча съезда решенешка хьежжа кагирхошта юкъера кхетама болх тоабарахи города партийни организацен декхарехи» доклад йир ССКП Нохч-ГІалгІай обкома секретара нов. М. К. Фоменкос.

Докладчико дийцар ССКП Нохч-ГІалгІай обкома VIII-ча пленумо белгалдаь кагирхошта юкъе кхетама болх беш даьха цхьадола толамаш а доккхий кхоачамбоацараш а.

ССКП XXI-ча съездо белгалдаьча тайпара вай мехкарча комсомольски организацешца дикка болх баьб боахами культурен хьалъеча хьинаре дакъа лаца кагирхой оарцагІа боахаш.

Вай мехкарча кагийча нахеи мехкарашеи санна коммунизм котъяккхара дерригача халкъо лоаттабеча къовсаме шоашкара мадоагІара даьхьа лоац Нохч-ГІалгІайчен а Грознен а комсомольцашен кагирхошеи.

ЦІхьабакъда дукхха а кхоачамбоацараш да кагирхой коммунистически уйланца хьалкхебара юкъе. Из болх хІанз а ССКП XXI-ча съездо вайгара дІа ма дехха лелабац. Моттигаш я кагирхой харцахьа лелаш, къахьегаме даьхьа ца лоацаш, во дешаш. Цунца цхьана моттигаш я партийни организацешца комсомольски организацешца кулгал мела деш, кагирхой балха лаккбара терко кІезига еш.

Кагирхошта юкъера кхетама болх иштта лел а из тоабара фу де деза а дувцаш къамаьл дир 9 саго.

1-ЧА МАЯ СИЙНА КЕРДА ТОЛАМАШ

★ ★

Партес еча йоакхонна жоп луш

Вай езача Коммунистически партеси правительствоси аьшкбетон еча предприятешкарча болхлоша дийнахьа ворхІ сахьата мара болх бергбоацаш яьча решенешта жоп луш цІакхха ца хьийгача тайпара, къахьег БПП № 1 йолча аьшкбетона цеха болхлоша. ВорхІ сахьата бергболаш болх хувцилга боккхача лоархІамера гІулакх долга дика кхетаду цар. Продукцен ший мах сов а ца боакхаш, дукхагІа къа а ца лъегаш бархІ сахьата лаьрхІа йола программа ворхІ сахьата кхоачаштъю болхлоша парторганизацеси профгруппои новкъостал а деш. Февраль бетта болабелар болхлой ворхІ сахьата болх бе, хІаьта цу бетта 101,6 процент кхоачаш а йир цар продукци арахецара план.

ЙоккхагІа йола бетонщикий бригадаш къоаста а яь, зІамига звеньяш йир царех, хІаьта 3 сменах болх бе а лаьрхІар. ДукхагІа болча арматурщикаша шоллагІа йола бетонщикий специальность а Іомайкр. Бетонщикий болх низкъала а дукха а хилча арматурщикаша новкъостал ду царна.

Уж а ужжамо кхыдола а гІулакхаш балха юкъе кхахьаро торо хилийтар балха толамаш даха.

Март бетта планал совгІа 32 кубометр аьшкбетона хІамаш арахийцар болхлоша. Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьннаб нов. Поповс кулгалдеча бригадера бетонщикаш, нов. Дежина кулгалдеча бригадера арматурщикаш.

ХІанз, вай берригача мехкарча предприятешка Майна хьалхара социалистически яхь яьржача хана № 1 йолча аьшкбетона цехера болхлой сийленца кхоачаще лаьрхІа бз шоаш тІаийца декхараш.

КАШНУРЕНКО,
цеха парторг.

Шоай дош сийленца кхоачашду

Майна хьалхара социалистически яхь шерлуш латт «Октябрьнефта» 2-ча промысла бригадашта юкъе. Междаьтта доакхкачен скважинашта лаьттан кІал ремонт ечен операторашца тІаийду майна хьалхара керда декхараш. Массаза санна балха хьалхе лелаю Мария Борисовна Яроваяс кулгалдеча 2-ча бригадан коллективо. Семилеткан хьалхарча шера кхоачаще шоаш тІаийца декхараш сийленца чакхдоах бригадерча нефтяникашца. Укх шера планал совгІа 900 тонн междаьтта даккха лаьрхІадар цар, хІаьта хІанзале а из декхар кхоачащдаь бовла боахк.

— Ерригa болхлой коллектив цхьоагІонца къахьегаш хиларах вІаштІехьдаьннад тха уж балха толамаш даха, — йоах нов. Яроваяс. — Шоаш ремонт еш йола скважинаш графикал хьалха болх бе йолайолийт скважинашта лаьттан кІал ремонт еча мастера помощника нов. Реуновс хьалхе лелаеча операторашеи цар помощникашеи. Цу коллектива юкъе а къаьстта дика белгалбаьнна ба оператор Керец Виталийн цун помощник Ширяев Владимири. Вокха операторашца цхьана графикал дукхха хьалха тоаяь яьхар цар скважинаш 32-14, 83-13, иштта кхыяраш.

Укх майна хьалхарча деношка дика къахьег операторашца Х. Юсуповс, Х. Хандиевс, В. Ожога, А. Саликовс. Цар телеча тайп-тайпарча предложенешта торо хулийт хІара сменах доакхаш дола междаьтта совдакхха.

— Болх дика-м бу оаха, — йоах Яроваяс, — цхьабакъда керда декхар латт хІанз тхона хьалхашка. Апрель беттара план 5—6 ди хьалха кхоачашъе лаьрхІад оаха. Из хургда дерригача дунен тІарча халкъий дезача денна — 1-ча Мая сийна оаха луш дола совгІат.

Н. КАВЕРИН.

Ферман заведующи

Совхоза боахама кулгалдечарех эггара лоархІамегІа бараш ба фермай заведующии бригадири, хІана аьлча болхлошца эггара чІоагІагІа гІулакх хуларашеи уж ба. Шоай болх дика бовзаш а болх бе безам болаш а бригадирашеи фермай заведующеши болча моттигашка болхлоша дикагІа къа а хьег, къахьегама овсарле лакх а лу, дунга хьежжа болхлой алаин тІа а кхет.

«Ингушски» совхоза 1-ча отделенен шурий-товарни ферме заведующи я цу ферме доаркалла болх беш хинна Гогиева Аьсет. Доаркашта дика новкъостал а деш, хьайбашта хан-ханнахьа хий меладой, доахъар дилладий, кхыдола гІулакхаш даьдий хьежаш хьайоагІа из ферман къона заведующи. Цудухьа тІехьтІехьагІа тІакхет хІара Іаттагара йоаккхаш йола шура, Іаьсий лазарах довц.

Укх тІехьарча хана дикка тоабеннаб кхона хьайбаш леладара болх нов. Картоев заведующи волча 5-ча отделенерча шурий-товарни ферме.

Ала дезаш да ерригача совхоза фермай заведующеша шоай болх иштта ца оттабаьлга. Шоай политически а теоретически а знани лакхъяра хІама дац цар, лакхъяц къахьегама овсарле, лохбац продукцен ший мах. ССКП XXI-ча съездо юртбоахама болхлошта хьалхашка оттадаьрех лоархІамегІа дола декхар да къахьегама овсарле лакхъяри продукцен ший мах лохбари. Уж декхараш кхоачащдара дукхха торонаш я шурий-товарни фермашка. Ханнахьа хьайбашта доакхъар Іалаш а даь, уж дика кхоабе, цІена леладойя, да ца дойташ Іаьсий, Іоахарий, хьакхий кхурсаш хьалкхейойя, доахан Іаьхара ца дуте, хьайбаш оалхазаراش леладерашта дика балха условеш оттайойя вІаштІехьдаргда уж декхараш сийленца кхоачаще.

Иштта бац болх 4-ча отделенен хьакхарч лелаеча ферман заведующи волча нов. Бельтоев Іумара. Свинаркаша салоІаргдола ца йийчдаьдац, газеташ, журналаш дешаш, хьакхий хурсаш лазарах ца йойтара къовсам лоаттабац.

Фермерча болхлошта юкъера дисциплина дика лелаеш, царгара болх хьабехаш, балха юкъера кхоачамбоацараш ла ца могаш, хьехамца, хьокхамца, дІадувцарца болхлой кхетабеш хила веза ферман заведующи.

В. ЗАУРБЕКОВ.

Толамашца накъа болх дезача Цейна

1-ча Мая сийна дика хьокхамаш дахара лоаттабеча къовсаме дика толамаш доахаш бІаьстан балхаш дІахьош ба «Кавказ» яхача колхозера къахьегамхой. Колхозникаша дикача хьокхамашца йистедаьхад хьалхара балхаш: тІоадал чусоцаелга, маьхха боакхкилга, жени мукхи дІабувлга, гурахь дийнача ялаташта подкормка елга, ший ханнахьа план кхоачаш а еш. Укх деношка гидуаргаш дІайийна баьннаб колхозникаш. Планах 600 гектар дІае езача 613 гектар дІайийнай цар. Царех 322 гектар квадратно-гнездовой хьисапе йийнай.

БІаьстан оахам даь йисте бовлаш латт уж. Планах 1400 гектар аха езача 1240 гектарал тІех лаьтта аьхад цар, цу тІа маьхха а баьккхаб, ХІанз хьажкІаш дІае болабеннаб колхозе. Колхозо ерригa а хьажкІаш гибридни фуца а квадратно-гнездовой хьисапе а е лаьрхІад.

Масса а балха тІа нормаш тІехкхоачашъеш а дикача хьокхамашцеи ший ханнахьеи моллагІа болх дика беш а белгалбаьнна ба: трактористаш — Н. Полозко, С. Чеботарев, М. Головашев, Торшхоев, Б. Ковяров, прицепщикаш, сеяльщикаш — Ю. Кузьминов, Н. Пименов, И. Пименов, иштта кхыбараш а. Цар балха зрабаьлча денз бус а дийнахьа а оахам деча, хІамаш дІаовча, масса а балхаш тІа балха нормаш 140—160 процент кхоачашъю.

Массарел а хьалха бІаьстан оахам даь йистебаьннаб нов. Шалейный бригадир волча 4-ча бригадан механизаторашеи. Планах 420 гектар аха езача цар аьхай 485 гектар.

БІаьстана кийчо яра цхьадола кхоачамбоацараш хиннадале а соахкарчул дукхха дикагІа бІаьстан балхаш дІахьош а дикача къахьегама толамашца дезача денна духьал болхаш а ба «Ингушски» совхоза болхлой а. Цар макха баьккхаб заьв а оахама а 10 441 гектар лаьттана. Планах 6429 гектар бІаьсти аха дезача 500 гектар тІех лаьтта аьхад, планал тІех 498 гектар кен дІабийнаб. ХІанз гидуаргаш дІае болабеннаб совхоза механизаторашеи. Квадратно - гнездовой хьисапе 407 гектар дІайийнай. Массарел хьалхагІа гидуаргаш дІае болабеннаб 4-ча отделенен № 2 йолча Нохч-ГІалгІай АССР депутата Гуноев Іумара хьалхе лелаеча бригадан механизаторашеи. Хьалхара гектараш дІайийра дикагІа йолча агрегато: трактористо Алероев Іаьласи, сеяльщика Коттоева Іусматеи. Оахам деча 1,5 кхачалца нормаш тІехкхоачашъю цу бригадерча механизаторашца — Додов Хьажбикара, Алероев Мусас, Балоев Іийсас, Балоев Мусас, иштта кхычар а.

Оахам дика дарца, кхыдола бІаьстан балхаш тІехдика дІадахьарца белгалбаьнна ба 4-ча бригадера трактористаш. «ДТ-54» яхача трактораш тІа болх беш болча трактористаша Мержоев Амира, цун новкъоста Цокиев Махьмада, Боков Мовлдина норма 7,2 гектар йолча хІара сменах 8—10 гектар лаьтта оах. «Беларусь» яхача трактораца Цокиев Макшарипа 6—7 гектар оах норма 4,7 мара йоацача. 4-ча бригадо планах 800 гектар аха дезача 720 гектар лаьтта аьхад. ХІанз укх тІехьарча хана Гуноев Іумара бригадагара бІаьстан балхашта хьалхара моттиг хьа а якхий цар.

— Майски социалистически яхье хьалхара моттиг цхьаннена а дІа ца яла дош деннад тха механизаторашеи, — йоах бригадир волча Боков Саварбика.

А. ХАРСИЕВ,
(тха корр.).

Дика совгІаташ

Семилеткан хьалхарча шера биъ бетта йола план кхоачаштъяьй Нохч-ГІалгІай респромсовета «Химик» яхача артела басараш стеклотарен арахецача заводо.

Завода коллектив цхьа дезал санна барт тайна хьинаре къахьегаш хилар хьахьоах цу толамашца а завода ков гаьнаш егІа, зиззай клумбаш яь хоза кийчдаь хиларо а. Уж балхаш цар делкъята перерыв йолча хана ду.

Заводе цІи хеза а массане сий деш а ба стеклотарни цехера операторашеи Краснови, Тарлакови. Цар денна балха нормаш дукхха а тІехкхоачашъю. Дика къахьег басараш дечa цехерча Богатыревси, белила дечa пишка тІа болх беча Абухаджиевси, Литвиновси, иштта дукхача кхычари. ЧІоагІа могавеш вувц завода партийни организацен секретара н. Федькос газоэлектросварщик А. Хатуев.

ХІанз Майна хьалхарча социалистически яхье а яьнна керда къахьегама совгІаташ кийчдеш я завода коллектив.

Дезача денна сийленца накъа бахара...

Дика къахьийгар Ачхой-Мартановски райпромкомбинатерча болхлоша 1-ча квартале. 103,1 процент кхоачашйир цар план. Дерригача халкъий дезача денна— 1-ча Мая сийна шоаш тІаийца декхараш сийленца кхоачащду трактористаша Северинов Николайс, Мадагов Ахьмада, пилорамщикаша Краваченко Владимира, Джаутханов Хьамида, болхлочо Климова Валентинас, иштта кхыбараша.

Дукха балхаш да укх шера комбинатерча болхлоша де лаьрхІараш. Наьха хьалташ кхоачащдара лаьрхІа 2 павильон, 2 фински цІа, иштта кхыдола гІирсаш де лаьрхІад болхлоша укх шера.

Апрель бетта план ханал хьалха кхоачашъе а къахьегама овсарле 1 процент лакхъе а лаьрхІад комбинатерча болхлоша. Из декхар сийленца кхоачащдергда оаха, йоах цар.

Б. НОВОСЕЛЬСКИЙ.

ХьажкІаш дІае йолаяьй

Дика кийчо яь болабеннаб Грозненски районерча 1-ча Мая цІерахча колхоза къахьегамхой хьажкІаш дІае. ДукхагІа долча даьхье квадратно-гнездовой хьисапе дІае лаьрхІад колхозникаша укх шера хьажкІаш, хІаьта 110 гектар гибридни хьажкІаш е а лаьрхІад цар.

Дика дІаболабаьб из болх № 8 йолча тракторно-полеводчески бригаде. 16-ча апреле, хьажкІаш дІае болабеннача хьалхарча дийнахьа

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Агитатор Закаев Махьмад

Ермоловски птицесовхозерча партийни организацен агитатор волча коммуниста Закаев Махьмада бахача наха юкъе болх бу шиг шу да. Шийга ладувгIаш болча наха дукхагIа дага доахкаш дола хIамаш цар дикагIа кхетадергдолча тайпара дувц цо, Коммунистически партеся Советски правительствоя тIадожадьча декхарий лоархIам дика кхетабу, къахьегача а дешача а толамаш дахара наькъа деташ ураотгаде хов цунна.

Совхоза цхьоалагIча отделенен красни уголоке вIашагIкхийтар животноводаш. Цига вера агитатор нов. Закаев а. Доладелар беззаме, дег тIара къамаьлаш. ХIанз цига ювцаш хиннараш яр ССКП XXI-гIча съезда решенеш, ворхI шера йола совхоза план, цига дувцар совхоза къахьегамхошца партени правительствони решенеш кхоачаш мишта ю.

— Оаш массане а йийша хургья ССКП XXI-гIча съезда материалаш, цун решенеш,—аьлар агитатора.— Цар тIа белгалдаьд вай мехка коммунизм хьалъяра дола Iалъмате доккхий декхараш.

ЦIенача, бакъдолча хIамашца хьалхьекхар агитатора ворхI шера вай халкъа боахам дегIа мишта боагIаргба. Цо хьагойт промышленность, транспорт, юрта боахам дегIабара цифраш.

— Семилеткан шерашка гаьнна дIахьалха баргба вай юрта боахам,— йоах агитатора. 10—11 миллиард пунтага кхоачаш доаккхаргда ялат, дуккха а дукхагIа хургда дулх, шура, даьтта, тха, фуаш.

— Вай совхоза фу карагIдаргда ворхI шера? — аьнна хьаттар бричка тIа болх беш волча Вегиев Iумара.

— Вай совхозе а ду тайпара ворхI шера план оттаяьй,—аьлар дIахо агитатора. — Йоккхий перспективаш гучайоах цо вайна. 1953 шерца нийсдича 1958 шера ялат кхозза совгIа дукхагIа даьккхадар совхозе, бацца даараш — 10-зза гаргга, дулх, шура — кхозза, фуаш — шозза.

ВорхI шера йола совхоза план а 1959 шера тIаийца социалистически декхараш а толаме кхоачащделга совхоза къахьегамхоех тийна, уж оарцагIбаларга а цар дисциплина хиларга а хьежжа хургда, йоах агитатора Закаевс. Цо бувц болх дикагIа беш бола болхлой, цар балха опыт.

ДикагIа болча болхлой толамех ше дувцаш, совхоза цхьоалагIча отделенерча животноводий балхацара кхоачамбоацараш а белгалду нов. Закаевс, чIоагIа а нийса а критика ю цо шоай балха йоаккхо ца еш болча болхлошта.

— Бехкткхаме болх ба — йоах агитатора, — Ярычев Пузилийна тIабиллар. Доахан доажадеш ва из. Тешшаме кхоачащдац цо ший декхараш. Доахан аргIе а дуташ цIаухаш а моттигаш нийсъеннай цун. Иштта во доажаду доахан бежа Iу волча Усмановс а. Балха хьая кастката хьелу доярка Абдурахманова, во озамалаш лелаю цо животноводашта юкъе, лер тIара даьнна къамаьлаш ду царца.

Ала дезаш да, дIакхета а беш, Ярычевцеи, Усмановцеи, Абдурахмановацеи къамаьлаш даьчул тIекхагIа, болх дикагIа бе баьлар уж, шозех доахка гIалаташ кхета а даь, дIадоах цар хIанз.

Массане а дика дакъа лоацаш чакхъяьлар беседа. Цо новкъостал дир совхоза болхлошта ворхI шера кхоачаще дезаш шоашта хьалхашка латта доккхий декхараш дикагIа довза.

ХIанз цхьоалагIча Майга даь тIахьехамаш совхоза къахьегамхошта дIадовзийташ ва Закаев Махьмад. Балха тIа керда толамаш дахара, дезача цхьоалагIча Майна боагIаргба тайпара наькъа бахара цар оарцагIбоах животноводаш, полеводаш, механизаторашца. А. СОРОКОУМОВ.

ССКП Ленински райкома пленум

Укх деношка хиннача ССКП Ленински райкома пленумо дийцар «Общественни порядок лораяра къахьегамхоша дакъа лацарах» бола ССКП ЦК-н СССР Министрий Советеи соцам районе кхоачаш мишта бу.

Цу хьакъехьа доклад йир партен райкома секретара нов. Аверьяновс.

Докладчико а пленуме къамаьл даьраша а белгалдир районе общественни порядок лораяра къахьегамхой юкъе озаш цхьадола балхаш даь дале а дукхагIа йолча предприятешкеи организацешкеи из соцам къахьегамхошка бовзийта безача тайпара цIа ца бовзийта хилар а цох лаьца кхетама болх мела беш хилар а.

Партен райкома пленумо района предприятейн организацейн партийни организацеши кулгалхойн декхарийла бир общественни порядок лораяра болх чIогIа теркам тIабахийта лелабе а цу гIулакха дикагIа бола производственникаш, коммунисташ, комсомольцаш, калгирхой юкъе оза а.

Шерра доаржаде наха юкъе книжкаш

Боккха лоархIам болаш да книжкаш. Цар новкъостал ду советски сага сийрда кхоаде—коммунизм толаме хьалъяра, халонашца бъовсам лоаттабе, хьалкхувш йогIа тIехье Даьхенна, кхоаччара йолча Коммунистически партена тешаме хургйолча уйланца хьалкхеара.

Мишта дIадовзийт книжка, мишта доаржаду из Нохч-ПалгIай къахьегамхошта юкъе? Цу хаттара хетаяь яр партен райкомашкара пропагандани агитацени отделий заведующеш а, республикера книжкаш дохкача магазинийн райпотребсоюзийн болхлой а тIа а болаш, ССКП Нохч-ПалгIай обкома пропагандани агитацени отделои Нохч-ПалгIай АССР культуран министерствоя вIашагIтеха совещани.

«Республике книжкаш дохкара гIулакх тоадарах лаьца партен обкома бюрос яь решени мишта кхоачашъю» дувцаш доклад йир ССКП обкома пропагандани агитацени отдела заведующи волча нов. Габисовс.

Книжкаш дохкара гIулакх вIашагIдоллаш Книготоргоя потребкооперацеси цхьадола толамаш даьха хилар белгал а даь, цIенхаттара кхоачамбоацараш гучадаьхар докладчико. Во болх беш я Книготоргa библиотечни коллектор. 87 колхоз я республике, хIаьта а библиотечкаш кийчъяра договораш даьдац библиколлекторо «Аргун» яхача цхьан колхозаца мара. Iалъмате во латт книжкаш дохкара гIулакх юрташка. Респотребсоюза болхлошна книжкаш дохкарачул дукхагIа теркам тIабохийт къаракъ доккара. Масала, Къаьнача-АтагIа дохка книжкаш ца даьха ши бутт ба.

Тамаш яц цу юртарча магазинан дийнахьа 12—13 сома маьха мара книжкаш ца дохкар. Нохчий метталара цхьа книжка мара кхы книжка даьд цу магазине.

Гудермеккеи, Ачхой-Мартановскеи, кхычеи районашкарча юртий магазинашка къаракъ чудолча шушалгта тIехьашка латт книжкаш. Респотребсоюза председатель волча нов. Стерленкоси райПО-ой председателашен теркалдац книжкаш дохкара а книжкаш дохка магазинаш хьалъяра а гIулакх.

ЦIенхаттара кхоачамбоацараш гучадаьхар нов. Габисовс юрташкарча библиотекай балхацара а.

Ший балха опыт йийцар Первомайскерча книжкаш дохкача магазина заведующи йолча нов. Пельтцера. 1958 шера план 170 процент кхоачашъяьй магазино, укх шера хьалхарча кварталa план 130 процент кхоачашъяьй. Магазин айхха ювзаенна я учрежденешца, колхозашца, активисташка гIолла дика дIадоаржаду книжкаш.

Партен Веденски райкома отдела заведующи волча нов. Гацаевс Надтеречни райкома зав. отдела йолча нов. Починкинаси критика йир Нохч-ПалгIай АССР культуран министерствон болхлошта уж библиотекашка кIезига хулаш хиларах, библиотекашка баллаш дергдолаш бола болхлой лаьрхIа ца харкарах а царна хьехам а луш уж кийч ца барах а. Респотребсоюзо йоаккхо яц чабанашта, доаркашта, животноводашта-долча новкъостала литературе хиннатара.

Наурски районерча Калиновка яхача юрта книжкай магазина болхло йолча нов. Хаджиновас аьлар:

— Наурски райпотребсоюзо кхоачашъяц юртбоахам а, Iалам-Iилма а дувцаш дола литература лехаш шийга тела заявкаш,— йоах нов. Хаджиновас. — Тханцигарча фермашкеи комсаш лелаеча бригадашкеи балхаш деш ба итт класс йистеькхха баьнна кагий нахи мехкарийн. Дукха нах ба царца техникумашкеи институташкеи деша баха кийчлуш, цхьабакъда райпотребсоюза болхлой цу дешах вIалла бехк ца хеташ хилар бахьан долаш баха йиш йолаш бац уж.

Нохч-ПалгIай АССР писателий Союза правленен председатель волча нов. Хамидовс дийцар писателаш книжкаш дешарашн вIашагIкхетарах. Цо йоах:

— ВIашагIкхийттача хана дувц вай оаха яздаь а Нохч-ПалгIай книжни издательствос арахийца а книжкаш, хIаьта книжкаш дешаш болча наха, книжкаш мичаг аьнна, хьаттача, магазинашка хилац уж. Кхыча городашка а санна, книжкаш дохка базараш уьттае еза книготоргеи респотребсоюзеи болхлошца, писателаш юкъе а болаш.

РСФСР культуран министра заместитель волча нов. Пашковс белгалдир книжкашн изобразительни искусствон продукции йохкара гIулакх республике во вIашагIделла хилар.

Пренешка къамаьл дир 17 саго.

Совещане дакъа лоацаш вар партен Нохч-ПалгIай обкома секретарь нов. Фоменкон Нохч-ПалгIай АССР культуран министр нов. Татаевн.

Н. ШИПУЛИН.

Тха совхоза семилетка

Советски Союза Коммунистически партен XXI-ча съездо тIаийца вай мехка шерра коммунизм хьалъяра Iалъмате йоккха программа кхоачашъе доладеннад советски халкъ. Партен съезда решенешца а новкъоста Н. С. Хрущева доклада тезисаш ювцаро а хьалхехар мехка экономика, культура, наьха бахара хьал айдара тIалостаяь йола Советски Союза Коммунистически партен ленински политика дерригача Советски халкъо къозбалъелга.

Партес халкъа дахара хьал тоадара даьча балхех даьнна беркат «Ингушски» совхоза къахьегамхошта а холуш да берригача советски наха санна.

Дикача дас ший дезала еча тайпара шоай йоакхо ярах Коммунистически партенен Советски правительственен Iалъмате чIогIа баркал а оалаш «Ингушски» совхоза къахьегамхой кийча ба семилеткан план ханал хьалха кхоачашъяра шоаш ца кхобеш къахьега.

Тха совхоза къахьегамхоша шерра йийца а йийца оттаяьй совхоза боахам дегIабоалабара ворхI шерара план. Из план кхоачашъяро совхоза берригача болхлошкара механизаторашкара, специалисташкара дIадехаргда цар дерригa хьинар тIадохийтилга.

Баьча лоархIамо хьахьокх тха торонех дикагIа пайда эцара чотах семилеткан заданеш ханал хьалха кхоачашъе торо хургйолга.

ССКП XX-ча съезда а цул тIехьагIа хиннача ССКП ЦК Пленумий а соцамаш кхоачащдеш «Ингушски» совхоза къахьегамхоша кIезига-дукха айдаьд юртбоахама продукташ йоахилга.

ФИЙГ БОЛА ЯЛАТАШ

1957 шераца нийсдича 1958 шера хьажкIаш 1,9-зза, кен 13-зза дукхагIа чубенаб.

Селла дукхагIа ялат чуда торо хиннай лаьттанцара балхаш дикагIа дарах, хьажкIаш а кен а дукхагIа дIаберах, дукхагIча лаьтта удобренеш кхахьарах.

ХIаьта а белгалдаккха деза совхозе ялташ дукхагIа дахара йолча ерригача торонех пайда эцилга дика ца лелилга. Ялташ чуэцаш дукха дойт, квадратно-гнездови хьисане дIа кIезига дув, лаьттанцара балхаш дара культура хIанз а лоха я, механизмех кIезига пайда эц.

Шоай ерригача тороний лоархIам а баь семилетка ханал хьалхагIа кхоачашъяра декхар тIаийцад совхоза къахьегамхоша. Алхха 1959 шера 1958 шера хинначул юкъера лаьрхIача фийг болча ялатий хьувкъам 1,7-зза лакхлургба. Семилетка йистейоалаш юкъера лаьрхIача гектара тIара ялатий хьувкъам 2,1-зза лакхлургба.

ХЬАЙБАЙ БОАХАМ

Тха совхоза керттера боахам хьайбаш леладеш хургба. Цудухьа лаьрхIа да шура йоаккха а дулх дакхара вша а хьайбаш мамогта дебаделга. Нагахьа санна 1957 шера хинначул 1958 шера доккхий хьайбаш 200, хьакхарч 800 дукхагIа хиннаяле, 1959 шера 1958 шераца нийсдича доккхий хьайбаш 112 проценти, царца лерхIаш детта доахан 131 проценти, хьакхарч 135 процент, царца лерхIаш нана хьакхарч 122 проценти, жа 135 проценти, царца лерхIаш жерч 112 проценти, коа тIара оалхазараш 2-ззен, царца лерхIаш боабашкаш 139 проценти дукхагIа хургьа.

1958 шера хинначул семилетка йистейоалаш доккхий хьайбаш 1,8-ззен, детта доахан 2,4-ззен, хьакхарч 3,3-ззен, жа 2,5-ззен дукхагIа хургда. Оалхазараш 3,6-зза дукхагIа хургда. Цул совгIа Йоккхача Ачалкхерчен Деби-Юртарчен отделенешка моаскалаш лелаеш фермаш хургьа.

Цунца цхьана сихха дегIадоагIаргда дулх доаккхилга а из паччахьалкхенна дIалулга а.

ДОАКЪАР ДУКХАГIА ХИЛИЙТАР

Хьайбаш доакъарца Iалашделга аггара лоархIамера гIулакх да хьайбай продуктивность айяра. Цунна лаьрхIа совхоза коллективо семилетка йистейоалаш 1958 шераца нийсдича гIожа доакъар 4,3-ззен, цунца лерхIаш йол 3,9-ззен, моша доакъар 2,8-ззен, цунца лерхIаш хьажкIий силос 3,7-ззен, доакъара корнеплодаш 5,1-ззен, концентрированни доакъар 2,6-ззен дукхагIа хургда.

ГIИРСАШ ХЬАЛДЕЛГА

Хьайбаш дебаро дIадехаргда уж чудохка гIирсаш хьалделга. Цу гIулакха ворхI шера чухь совхозе хьалдергда 1400 бежан, 700 Iаса, 8000 устагIа, 40 эзар оалхазар, 500 хьакха чуйолла моттигаш. 20 эзар хьакха чуйолла брудераш. Уж гIирсаш хIанз дарел совгIа хьалдергда. Цу дерригача балхаша торо хулийтаргья юртбоахама продукци дукхха а дукхагIа якхха.

ИЗ ДИКА ГОЙТ УКХ ТАБЛИЦО:

Продукцен цIи	Укх лоархI.	1959 шу	1959 ш.	Проц. 1958ш нийсдича	1965 ш.	Проц. 1958ш нийсдича
ялат даккхар	тонн.	12.111	19.541	164,0	23.580	194,7
дулх даккхар	центн.	2.369	6.500	274,3	23.400	887,7
шура яккхар	»	13.510	15.200	112,5	62.000	459,25
тха даккхар	»	172	200	116,0	800	467,0
фуаш гуллар	эзар	157	310	197,4	1.800	1146,5

Уж хало яле а кхоачашъюларгйолаш планаш я.

Уж планаш кхоачашъяро дIадех совхоза берригача болхлой къахьегама уйла лакхъелга, совхозе мел йолчо торонех биззаь пайда эцилга. Уж тайпа торонаш я юртбоахама дерригача доакъошка электрификацин механизацин елга, пайдане доацаш къахьегилга дIадаккхар, къахьегама овсарде лакхъяр, продукцега дIабода мах лохбар.

Уж керттера декхараш кхоачащдара тIалостабаь хургба партийни организацен берригa болх, совхоза къахьегамхошта юкъе хIанзе а шерра яьржай шоаш тIаийца декхараш 4—5 шера кхоачащдара социалистически яхь, хIаьта цунца цар шоашкара доагIа дакъа лоацаргда вай мехка коммунизм хьалъяра юкъе.

В. ЦИЦКИЕВ,
«Ингушски» совхоза партбюрон секретарь.

Хадданза дегI дахьача новкъа

РСФСР промышленносто 1959 шера 1 квартале паччахьалкхен план кхоачашъяра итогаш

РСФСР Министрий Совета чуйоагIача Центральни статистически управлене баьча хоама тIа йоах, Российски Федерацен промышленностерча болхлоша, Советски Союзерча берригача къахьегамхоша а санна, ССКП XXI-гIча съезда историческн решенеш кхоачашъяр духьа лоаттабеча хьинареча къовсама юкъе а баха, шерра социалистически яхь йоаржаяр бахьан долаш толаме кхоачашйир 1959 шера 1 квартала план.

Валови продукци арахецара план 105 процент кхоачашъяьй РСФСР промышленносто 1959 шера 1 квартале, йоах хоама тIа. 1958 шера 1 кварталца нийсйича 11 процент дукхагIа арахийцай продукци.

Промышленноста къаьст-къаьстача доакъошта лаьрхIача 1958 шера хьалхарча кварталца нийсйича валови продукци дукхагIа хиннай:

Iаьржачеи бесаш долчеи металлургe — 9 процент, йоалгоча хIамайи энергетически промышленносте — 9 процент, машинаш ечеи металлах хIамаш ечеи — 12 процент, химически резиновии промышленносте—10 процент, хьуни, кахьатеи, дахчан хIамаш ечеи промышленносте — 9 процент, гIишлой материалаш еча промышленносте — 27 процент, яйгача промышленносте — 7 процент, кхачан промышленносте — 12 процент.

РСФСР ерригача халкъа боахама Советаша кхоачаш а тIехкхоачаш а яьй валови продукци арахецара план. Совнархозий ерригача промышленносто 105 процент кхоачашъяьй 1 квартала план.

Моттигерча Советашта чуйоагIача ерригача промышленносто а цу тайпара 105 процент кхоачашъяьй валови продукци арахецара план.

1958 шера 1 кварталаца нийсдича дукхагIа хьадаьд: чон—373 эзар тонн, болат — 540 эзар тонн, прокат — 360 эзар тонн гаргга, цемент — 1 миллион тонн гаргга; дукхагIа баьккхаб кIор — 2,3 миллион тонн, мехкдаьтта — 3,1 миллион тонн, газ—1,1 миллиард кубически метр.

Планах лаьрхIачул дукхагIа хьадаьд наха дукхагIа эпаш дола товграш: кIадаш, зипаш, гаташ, даьреш, телатах баь кога гIирс, шекар, дулх, консервашца, маша даьтта а ганарий даьтта а, шурий продукташ, чкъаьрий, мерза ялгий хIамашца хьоара даараш, сапа, сахьаташ, барзкъаьш тега машинаш, фотоаппараташ, радиоприемникаш, телевизораш, холодильникаш, кхыйола-хIамаш.

ДIадахача шера 1 кварталаца нийсдича дукхагIа хьадаьд: кIадаш—51 миллион квадратни метр, телатах баь кога гIирс—3,8 миллион пар, шекар-песок—179 эзар тонн, дулх —69 эзар тонн, шурий продукци— 179 эзар тонн, ганарий даьтта — 52 эзар тонн.

1959 шера 1 квартале бахача наха дукхагIа дехкад, соаллка цу хана дехкачул, дулхи дулха продукташ — 82,4 эзар тонн, маша даьтта — 6,3 эзар тонн, хIаьта ерригa шуреи шурий продукташ шурийца лоархIам бича — 345 эзар тонн.

Промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра план 1959 шера 1 квартале 103 процент кхоачашъяьй.

(ТАСС).

Нохч-ПалгIай АССР. Республикера колхозаш совхозаш бIаьстан ялташ дIаде йолаеннай.

Сурта тIа: Шелковской района Коминтерна цIерахча юртбоахама артела сеяльщик А. Тимиев (аьрдехьа) механизатор П. Сабенини дIадувча ялата фу сеялка чу дохкаш боахк.

В. Байдалова сурт. ТАСС фотохроника.

Укх номергара денз оаха кепа тоха йолаю писателa Базоркина Идриса язъяь «Къахьегами зизаш» (Артиста никъ) яха киноповесть

АХКАН дIайха дн. Сийнача гIабаьцо хьелаяь лоам-босеш. Сомий бешамаша къайла а яькхха маьлха йIовхало тхьовсайича санна улл юрт. Цунна тIехьа, мимараш санна урагI а яха, михаш ягIа. Гаьнашта юкъе гIолла цIеча кIаьдилгашца хьакъед цIенош тIара кирпишкаш. Юрта йисте гIолла, кизга санна къега а къегаш, голаш етташ дода хий.

Готта, нийса улица. Йисте гIолла додаш хи тоатолг. Цу тоатолга чу лувчаш доахкаш бераш ловзаш гIажаш я.

Ишхоев Iалисултана дIаьхача цIеношта хьалхашка гулбенна дукха нах ба: къоаной — чоккхеш дувцаш, кагий нах — кочамаш ювхаш. Кхаккха кийнаш тохкаш а бIегIинга кийнаш тохкаш а ба уж. Дукха ба шалташ ядаш. Цхьаннега хьежаш.

«АТАГIАН ЮРТСОВЕТ»

аьнна вывеска а йоаллаш долча цIенгахьа бIаргкхоабаш ба уж.

ХIаьта гулбенна нах латтача цIеной коа тIа, цIен тIехьашка дIежаь ши ворда латт. Цхьаннена тIаеттар цIагIара поартал я, хIаьта вож — ворда цIа хьалдуззаш йол чу а йиллаь, цу тIа тессаь баьццара истинг а долаш я. Цхьан метте гул а бенна латт кхалнах. Гаьна боацаш къаьга йовлакхаш тухкаш мехкарий латт. ЦаI мара йоацача Iалисултана йоIа, Падина воша Мума, екъача юхьара, дика гIов-сибат долаш вола зIамига саг, дахара чуйнна кийчо еш ва: ворда лоларах а, ворда тIа хьоарчаяь ядача хIамашта хьоарчабаьча мушах а култ тох цо, тоIадаь тIIирга кIалгIолла дIачудол дицденна аллийсаь хинна диг, шода...

ЦIагIара хьвара йоагIа Бикату. Къонал а хозал а дIаяланза йола, лакхача дегIара кеп йола кхалсаг; доккхий жугIара бIаргаш а, нийса кIеззига урагIлестаь цIацкъамаш а да цун. БIарахьажар безаме да. Дика тIа йодаш санна кийчъенна, дегIа баьде цIе босс бола коч а ювхаш, керта тIа IажагIо босс бола шовлакх а туллаш я Викату. ЛагIаш тIара Iокiал а яьнна, кхалнаха дIатIаяхар. Цунна лалла ва маьлхах ваьга а волаш, бIегIинга кий а туллаш гIийлача юхьара кIаьнк. Иттара ваьнна хила мегаш ва из. Цецваьлча санна хьеж из гулбеннача нахагахьа. Из Iалисултанен Бикатун зIамагIа вола кIаьнк, Махьмуд ва.

— Дукха даха шо даьлаI! — йоах Бикатус кхалнахага,— Айса мел яькхха ха шуца яхаш ма яькхайий аз. Нагахьа санна согара халахетар хийна саг яле... кънтIера довлалаш!..

— Дала лорайойла хьо!

— Хьоцара къастар — дега лоа ца луш новкъа да-тхона!

— БоккхагIбарех хIама даь деце а, ухкох мукъах дешийта саг ве гIертар-кх, — яхаш, Махьмуда кертах култ хьекх Бикатус. ГIоза Iалда шо!

— Ираз долаш дахалда шо дIадахача метте а! — аьнна ловца баькхар кхалнаха. — Воккха а хинна хьай кара хIама деча — тхо диц ма делахь! — аьлар лоалахарча кхалсаго Махьмудага.

Бикатун Падеи кхалнаха мархIа а лийлха, хьалгIа а баьнна ворда тIа Iоховш. Котамаш а, хьоарчадаь шунаш а лу царна таргарча кхалнаха.

— Уж-м хьашт ма дацар! — йоах Бикатус, тоам а ца хеташ.

— ДIаэца, дIаэца! Даь цIа хьоашалгIа а йодац хьо! Бераштa наъяргья ераш! — Махьмуд ворда хьалхашка уллача улга тIа воал.

Мумас, юхь а лаьца, ворда коара арийоакх. Цунна тIеххьа-тIехьа Махьмуда дIалоал шоллагIа йола ворда. Москаш а цIувзаш, шорттига дIайолх вордаш. Кхалнаха а мехкараша а кхы а цхьан юккъа накъаоах уж. Цхьабараша бIаргех йовлаккаш хьекх. Iадас а йовлакх тоIадаьд юхьмараш тIа.

— Хьо-м, Бикату, нуская санна кийч ма еннайий! — яхаш бегаш бу лоалахой кхалсаго.

— Керда вахар дилла ма долхий тхо. Воаш, АтагIара кхалнах, городерчарна дIадовзийтача а бакъахьа да! — аьнна, дог деладенна йолаш жоп лу Бикатус.

Гулбенна латтача къонахашта юкъе гIолла тIехйоал вордаш. Бикатун Падеи къонахий сий деш хьалъайлу. Махьмуд кура вагIа. Цун хьаьший, саьргаш а бе доахкаш, вордашта тIехьауд.

Юрта совепера хьа ий тIа воал Iалисултан. Лаккача дегIара, шовзткъе итт-шу-хургдолаш, векъо саг ва из. Цунца хинна нийсвенна ши къонах ва — Iабдуллан Iандарбикн.

Наьха лер соц.

— Ва нах, — оал Iалисултана шорттига, цхьабакъда цун къамаьл массанахьа а дIахоз. — Дукха ха яькхай аз шун юрта совета председатель волаш. Сох тешаш шо хиларах а, са декхарийна жоп а денна, хIанз оаш со мукъавалийтарах а баркал хилда шоана. Iандарбик сол къонагIа а, соначул дикагIа каьхат-мотт ховш а ва. Тхо городе долх, хIаьта а са дог-уйла-м шуца да. Барт тайна дахалда шо! — цо лаьрхIа дIалу Iандарбикага печать, Iабдуллас, хьалхашка а ваьле, кулг айду.

— Iа мел даь дика гIулакх бахьан, цIенача дагара Iа даь къамаьл бахьан, ерригача юрта хьалхара ях аз, — баркал хилда хьона.

— Баркал хьона, Iалисултан! — яхаш цIогIарч дувл наха юкъера.

Юртаца Iадика а йийцаь, улица юккъе гIолла, юха а ца хьожаш, кадайча боралах вода Iалисултан. Юртал арахьа, балам тIа хьалгIаьяьнначул тIехьагIа мара тIакхец из вордашта. ХIанз а тIехьара-ца доалаш улув а даьнна дода бIарча берий цIоз. Царех воккхагIоа ахча лу Iалисултана.

— ХIа шоай, массанена а да шоана, чIоракаш, конфеташ эца.

— Баркал хьона, Iалисултан, — йоах бераша гIад а даха.

Балам тIара уйла яхха Iочухьож Iалисултан ше ваьча, ваьхача юртагахьа, ворда тIа хьатIахов. Йист хилар доацаш Iеш ва.

Каст-каста юха а хьожаш, балам тIа хьатIабаьннача латтача ший хьашшка бIегIинга кий лестаеш ва Махьмуд..

Аьле чура миха фо доал. Цо хьажкIий лордаш эгаю, Бикатун Падеи корталеш ловзаду. Уйла яхха аьрда оагIорахьа дIахьеж Iалисултан, цига, бIарго ма лоацца гаьна, болаш латтача боадах низткъа мара хоа а ца луш гуш даьмехкдаьттан вышкай урагIдаха гIовнаш. Хьалхашкахьа— бIаьха, дом баьнна никъ ба, кIоагаш а доахкаш.

БОАД-БЕЛАР. Вордаш городах чуелар.

Фонарашка йоагача феткена лампаша низткъа мара сийрдаяхац цIеной номераш.

— Хьажал, нани, укхаза-м хIара цIеннах лампа ма йоаллий! Торо йолаш-м бах хьона ераш-м, бахаций? — гIоз а яьнна дувц Падас.

— Бе-башха бах, — йоах нанас шорттига.

ЦIенна дIатIакхоач. Коа-наIарга юхасовц. Фонара тIа йоазув латт.

«Поселянская, 67»

Коа наIараш хьаеллалу.

Ий тIа баьлар унахцIена, кIуж а болаш эрсашха дог-цIена юхь йола, ханна нийсвенна вола къонах Иван Федоровичи из ше санна йола цун сесаг Вера Павловнан. Вел из. Къег цун башха дика цергаш. Кортош лестадеш моаршал а хетташ раьза хинна цIагIа чубоах баьхка хьаьший.

ЦIАГIА оттадаь латташ шу да. Iалисултан чIоагIа бехкала ваха лув.

— Иван, хьо дуккхавахарг, сенна хьувзаду Iа ер гIулакх! ЦIа а ца воагIаш, со хьоашалгIа веча санна ма хьувзий хьо-м!

— Хьаша малагIа ва, фусамда малагIа ва дувцаргдац вай... Вай — лоалахой да! Керда вахар долдеча хана дIа нийса доладе деза, цунна никъ оаккха оеза! Вай из никъ ооаккхарг а ба-кх! — гIар айяь йоах раьза хиннача Павловс.

ПIандара йиш йоал, дехьа цIагIара пандар а болаш хьачувоагIа зIамига саг. Iалисултан кхы а нонагIа цецвоал. Шунаш чудоахка хIамаш хьа а йоасташ, чIаьпилгаш кхерзаь котамаш истола тIа хьатIаоттаю гIозъяьнна йолча Бикатус.

— Нийса доттагI ва хьо, Иван! Хьабеха лоалахой. Тховсар безаме, дог делаш вайца дIахьойла бийса массане аI..

ПIхьор юккъе кхаьчад. Чен тIа баьхка нах кхотабенна багIа. Дегаш делаш, цIийбенна. Павловна юхха Бикату ягIа, Махьмуд Павловна кара вагIа, Iалисултана гIулакх деш Вера Павловна я.

— Сон Ивани барайтлагIча шера денз хьаьший да! Из ва со шоана юхха ваха хьавоалаваьр... — Iалисултана Павлов мархIа вехк. Массане а-пелаш айду. — ЦIецеи хана йIоахалцеи техкаь долча вай доттагIала моаршалла!

ИСТОЛ цIен юкъера дIахо тотт.

— Жи, Коленька, йиш ялийтал вайна. Эрсий йиш! — аьнна цIогIа а теха юкъе воал Павлов. Ког Іо а теха «йолле» йоах цо Вера Павловнайга. Уж халха болалу. ЧIоагIа чам болаш бувл уж халха. Кхоачаш ше са даьккха а валалехь Iалисултан юкъе озаву Павловс...

— ХIанз аргIа хьота я. ХIаьта-хIаьта, хьай хозача сесагаца вала веза! Волле, волле, волле. Шаккха а цхьан довла, цхьан! Фу, берех тоам бац? Из бакъдац! Царна дIаховлда, вай мишта дах а, вай са мишта къерд а! — Нохчий халхара йиш локх. Iалисултана халхар дика ду. Бекату эхь хеташ я, цун басилгаш цIийъеннай, бIаргаш доаг.

Дехьарча цIагIа дIачуводача наIарах, цец а баьнна, хьачухьежаш латт Паза, Мума, хIаьта Махьмуд истола тIа а нийккхаь шоакъ ена латт, — хIаьта цIаьхха, маркъилг санна кхасташ, вайнаьха Iаьдалах халха а ваьлар из...

КОА ЮКЪЕ ягIача комара гаьна кIал, мангала юхьигах даьча урсаца чам бенна Махьмуда корта боззаш воал Iалисултан. Наг-нагахьа топпара тIумгIа чура хий тIадахийта цун корта боша а беш, урс тIехкарах а тохаш воал из. Махьмуд хьа а йийцаь, тIа-кIалтIа а лаьца «деш» из Махьмуда:

— «Махьмуд венав. Махьмуд, жIали дита... Геттара хоза кIаьнк ва»... Да вел. Викату раьза йоацаш царна бIарахьеж.

— Наьха бераш берашта тара да, ер вай вар даиман тIаршинг баьккха корта болаш хулI

— Нохчо ва хьона ер! — йоах сакъердам баьннача Iалисултана.

— Корта ца баьшача а хургвацар хьона цох турке-м! — аьнна раьза йоацаш дош а кхессаь, цIагIа дIачуяхар нана.

— Мишта бувцар Iа оапаш?— яхаш хьалхьеву дас Махьмуд.

— Аз-м бувцаш оапаш, — жоп лу Махьмуда.— Сога из аьннар Вера Павловна я!

— Дика-м деш хьона Iа! Хьох адвокат винза Iергвац со!

— Оффой, дади, бIаргашка чоп бахаб! — аьнна узам баьлар Махьмудага.

— ХIама дергдац! Воха ма воха— къонах веций хьо! — яхаш хьехар ду кIаьнка дас.

КЛАСС. Истола хьатIахайна къона, хоза учительница ягIа. Парташ тIа дагIаш бераш да. ЦIена барзкъаш а дувхаш, цIе галстукаш а хьерчаш. ТIехьашкарча парта тIа вагIа Махьмуд. Из цаI мара вац баьша корта къегаш.

— Цхьа кIира чакхдаьннад вай дешар доладенна. Со раьза я шоана. Керда вена кIаьнк ва шоана юкъе, Ишхоев Махьмуд. — Махьмуд хьалгIотт. — Из юрта ваьгIав деша. Цудухьа цIена лебац цо эрсий мотт. Цунна новкъостал де-деза. Малав шох цунна гаьна воаццаш вахаш?

— Со ях, — аьле хьалгIотт жугIара бIаргаш а долаш, керта ши кIалохигача гударга тIа. багIа, бат а увзаш, оффой а яхаш. Сапа чоп оIарга цIацкъамашта IотIаух цунна. Гаьна йоацаш метташ дегIдеш йоал Викату.

— Фу ду Iа — къонах веций хьо? Сатоха! — Махьмудах бехк боах дас. — ПIаккха хIаьта, деша дика дешарIдий Iа?

— Дешаргда! — аьле жоп лу кIаьнка.— Сона-м хIанзалехь эрсий меттала деша хов.

— Бувца Iа оапаш,— яхаш вел Iалисултан.

ДIакхайда сапа кIал иллаь газет хьа а йийцаь, тIа-кIалтIа а лаьца «деш» из Махьмуда:

— «Махьмуд венав. Махьмуд, жIали дита... Геттара хоза кIаьнк ва»... Да вел. Викату раьза йоацаш царна бIарахьеж.

— Наьха бераш берашта тара да, ер вай вар даиман тIаршинг баьккха корта болаш хулI

— Нохчо ва хьона ер! — йоах сакъердам баьннача Iалисултана.

— Корта ца баьшача а хургвацар хьона цох турке-м! — аьнна раьза йоацаш дош а кхессаь, цIагIа дIачуяхар нана.

— Мишта бувцар Iа оапаш?— яхаш хьалхьеву дас Махьмуд.

— Аз-м бувцаш оапаш, — жоп лу Махьмуда.— Сога из аьннар Вера Павловна я!

— Дика-м деш хьона Iа! Хьох адвокат винза Iергвац со!

— Оффой, дади, бIаргашка чоп бахаб! — аьнна узам баьлар Махьмудага.

— ХIама дергдац! Воха ма воха— къонах веций хьо! — яхаш хьехар ду кIаьнка дас.

КЛАСС. Истола хьатIахайна къона, хоза учительница ягIа. Парташ тIа дагIаш бераш да. ЦIена барзкъаш а дувхаш, цIе галстукаш а хьерчаш. ТIехьашкарча парта тIа вагIа Махьмуд. Из цаI мара вац баьша корта къегаш.

— Цхьа кIира чакхдаьннад вай дешар доладенна. Со раьза я шоана. Керда вена кIаьнк ва шоана юкъе, Ишхоев Махьмуд. — Махьмуд хьалгIотт. — Из юрта ваьгIав деша. Цудухьа цIена лебац цо эрсий мотт. Цунна новкъостал де-деза. Малав шох цунна гаьна воаццаш вахаш?

— Со ях, — аьле хьалгIотт жугIара бIаргаш а долаш, керта ши кIажарг а йолаш йоа йийнг.

— Дика да. Саратова Женяс Махьмуда новкъостал дергда. — Ийча гургал тох.— Марша гIолда шо, бераш!

— Маршалца яхийла! — оал бераша массане а цIьатарра.

САВБАРАХ улицаха дIаболх Женян Махьмуда.

— Кино ухий хьо? — яхаш хетт Женяс.

— Ахац.

— Театре? — Цо юха а «ак» аьле корта лостабу.

— Цирке хиннавий хьо хIаьта?— Хьалха санна корта лостабу Махьмуда. Юха а сецаь, ший доккхийча бIаргашца кIирьенна Махьмуда бIарахьож Женя.

— Ма тамаш я из. ДIахо йодача хана ишта

„Комсомольски“ совхозерча комсаш лелаерий балха хьакъехьа

«Калиновски» совхоза 1-гIа отделени хиннача 1958 шера февраль бетта йиллай «Комсомольски» совхоз. Совхозера дукхагIа бола болхлой керда е практически балха опыт йоацаш а нах ба.

Юхьанца дукха халонаши кхоачамбоацараши нийслора тIа балхаца бригадиращта а кулгал деш болча кхыча новкъосташта а шоай гIулакх ца довзар бахьан долаш, хIаьта иштта комсаш лелаяра говзал йолаш бола болхлой ца хилар бахьан долаш а. ДукхагIа бола бригадираш кхычахьа болх баь опыт йоацаш шоаш дийша балларца балхаш тIа баьхка бар. Цул совгIа тоъаш баццар болхлой а, болаш болча болхлошта чуIе моттигаш яцар, гаьнашта молхаш етта опрыскивателаш яцар.

Дуккхаза а уйлаш е йийзар дирекцени партийни организацени халонаш яле а, совхоза хьалхашка латта дехкараш кхоачашдар духьа хIара сатах, хIара машинах пайда дикагIа фу дича эцаргбар-хьогI, яхаш. Цу гIулакха укх шера юхьанцара балхаш дIадолалуча ханна тхоай совхозера отделенеш дIа а яьха, тар ма лу бригадаш дикагIа чIоагIийир оаха. Из дар бахьан долаш дикача болхлоех вола 7 саг тIа а кхийтар тхона, хIаьта 114 эзар сом паччахьалкхен ахча боахама кхо а дир оаха. Цул совгIа, отделенеш дIаяхар бахьан долаш бригадирийн бригадай членийн шоай балхах бола бехкокхам лаьх а белар, дирекце деш дола доал боахама гарга а эзар.

ЧIоагIа теркам тIабахийтаб тха совхозе низкъаьча балхашта механизаци яра. Цунах бокхха пайда баьлар тхона бIаьстан юхьера балхаш оаха деча хана, хIаьта дIахо йодача хана тхоашта цунах кхы а дукхагIа пайда баргхиларах дог тийша а да тхо.

Укх бIаьстн комсашта тха де дезаш хинна балхаш дар 643 гектар лаьттагIара мукъайоаккхийта, 30 гектар долча лаьтта керда комсаш дIайогIийта, 250 гектар йолча комсашта шолгIараш йогIийта, 400 гектар йола комсаш хьалъехкийта. Кердача тайпара къахьегам вIашагIболлар а балха механизаци яр а бахьан долаш, юкъ-юкъе гIор а еш, бIаьстн ца йоалаш дукха гайнаяле а, цу балхах тхо дика лоаргIаду.

Комсашта деча балхех верттера дар да гаьнаш йоIийта. Ший ханнахьа а дика а яьлача дика дегIа а йоагIа сом а лу комсаш. Каст-каста нийслу комсий гаьнаш лаьттанна кIалхара хьамукъаяьха яьнначул тIехьагIа, яIа ховш бола нах ца нийслуш, комсаш ца йоIаш тIехьайоллаш, хIаьта ханнахьа комсаш ца яIар уж дегIаяхкара докхха эйп да. Оаха хьалххагIе а гIайгIа йир цун. Iай къаьстта курсаш вIашагI а ехка, 85 саг кийчвир оаха гаьнаш яIа ховргдолаш. Цудухьа укх шера ший ханнахьа чакхдаьлар тха из гIулакх.

БIаьстан юхье балхаш деча хана дукхачча болхлошта хьахьекхар комсий гIулакх дика довзаш шоаш хилар. Царех ба 5-гIча бригадера гаьнаш йоIаш бола Ивасенко Екатеринан Аннеи, Пелипенко Валентини, 1-гIча бригадера Мухматова Шайхи, Васютина Анна, 3-гIча бригадера Порядина Евдокия, Зелимханова Менхи, 4-гIча бригадера Луценко Мария 2-2,5—3 норма кхоачашъеш.

КДП-35 яхача тракторни агрегато (тракторист Атаев Iусман, гидробурщикаш Зайтаев Билали, Байтимаев Зайндин, Халиков Артеми, Бетмирзаев Сайт-Хьасани) хIара денна 1400—1500 шолгIар IойотIар, нормах йогIа езараш 530 мара йоацача.

Ужжамо дика хIамаш дукха да тIа дувца.

Совхоза къонача коллективо дехкар тIаийцад укх шера 1600 тонн хургIолаш комсаш дика хьувкъа а яь, Даьхенна дIаяла яьнна, хIаьта из ший дехкар це толаме кхоачаш а ду.

Цхьабакъда, керда совхоз юллача а совхоза хьалхашка латта дехкараш кхоачашдеча а халонаш нийслу тхона хIанз а. БоаррамагI болх дIабахьара, кхы дIахо йода ха ца йийцача а, укх 1959 шера тхона эш кхы тIа: ВУМ-60 яха 5 нух, комсашта болх бу ПУМ-6 яха 6 нух, тIехьадуза нохараш — 2, комсий йовкъаш оахха 8 культиватор, опрыскивателаш. Цу техниваца совхоз Iалашъе дехкарийла я совнархоз.

Кхы а вогIа латт комсаш тIа балхаш деш бола болхлой чуIеча цIенощца а кхыдолча культурно-бытовой гIулакхашца а Iалашбелга.

ХIанз а хьалъе йолаяьяц укх шера хьалъе езаш хинна школа, больница, клуб, столови, общежити, детсад, бани, механически мастерской, магазинаш. Кхы а вогIа да, 1959 шера капстроительствона лаьрхIа хьахийца хинна 13 миллион сом ахча совнархозо дIадаккхар, ахкан кинотеатри чуIе 40 цIан хьаддара 250 эзар сом мара юхе а ца дуташ.

ХIанз тхо долча бахаш 300 дезал ба, кхы тIабахийта лаьрхIа 300 дезал а ба. Цу 600 цIа дахача моттиге е столови а яц, е школа а яц, хIаьта 400 дезалла чуIе моттиг а яц. Укх шерре а хиланза даргдоацаш да уж хIамаш, цхьабакъда совнархозо йоахко яц цар.

ЧIоагIа догдаьхадар оаха тхоай шефашка — комсомола обкомага. царга даьхар а дайра.

Совхозе балха волаш аз мел йоахкхача хана комсомола обкома секретарех саг а е обкомера цхьаккха болхло а вайнавац сона совхозе вена.

«Комсомольски» совхозерча комсаш лелаеча болхлошца совнархозагара а тха шеф йолча ВЛКСМ обкомагара а дех къона боахам хьалбара шоашта новкъосталл дар.

В. САВЧУК,
Наурски районерча «Комсомольски» яхача комсий совхоза директор.

Дика Iунал дойя, дукха сом чуэцаргба гурахьа

Тха бригада хьалхашка латта дехкар да, сомий гаьнаш дикагIа латаргIолаш царна мел эшаш дола гIулакхаш дар. Уж да — гаьнашта гонахьа лаьтта хоарцадар, царна кIир тохар, еррига беш ахар, мажа баккхар. Сома лаьзар кхетаргдоацаш молхаш тохар. Йокъаенна тъъовронгаш дIаяхар. Уж балхаш де тха бригада дIайолалелар апрель бетта хьалхарча деношка.

Лоацача хана, 8 дийнахьа аха езача 164 гектарах 100 гектар совгIа сомий беш аьхай. Бешарча гаьнех эханешта гонахьа лаьтта хоарцадаьд. Еррига гаьний йокъаенна тъъовронгаш дIахоаьяь льннай. Гаьнашта молхаш тоха йолаяьй, из болх пхе дийнахьа чакхбаккха лаьрхIад.

Бригаде дика къахьегаш болхлой дукха ба. Гаьнашта гонахьара лаьтта хоарцадеш бола кхалнах Мерзуева Бушан, Исаева Тамари къаьстта дикача балхаца гучабаьннаб, цар хIара денна норма 170 процент кхоачашъю, царел тIехьа ца бусаш къахьегар гаьнашта кIир тохаш хиннача Аюбова Оашаси, Хумашева Лакоси.

Тха бригадо беррига низ тIабохийташ къахьег, дика Iунал а даь укх семилеткан хьалхарча гурахьа дукха сом чуэцара.

Х. АНЗАЕВ,
Ачхой-Мартанерча «Новосельски» яхача совхоза 7-ча бригадан бригадир.

Пхоагаязду

Дукха ха йоацаш Грознерча Ленина цIерахча культуран Дворца лекционни зале Г. Николаевас яздаь «Нонкъара къовсам» яха роман дувцаш дешарий конференци хилар. Дукха болх бир культуран Дворца библиотеко цу гIулакха чийчо еш. Хьалххе ешаш дола книжкаш хержар, дешарашца къамаьлаш дир, и. кх. дI.

Г. Николаева вахарах а балхах а къамаьл дир хьалха № 6 йолча школе литература хьехаш хиннача хIанз пенсионерка йолча Ковтынь Вера Дмитриевнас. Роман дувцаш къамаьлаш дир инженера Златорунске, № 2 йолча технически училищен дешархочо Поповс, ГрозНИИ болхлочо Гольдштейна иштта кхычар.

Дика чакхъяьлар конференци.

П. ПОПОВ.

* * *

Грознерча машин-наькъа отделене дика вIашагIеллад железнодорожникашца дикагIа йола балха методаш йовзийтилга.

Машин-наькъа гаьна доацаш дагIача техника цIагIа Iурра денз сарралца тайп-тайпара машин-наькъа болхлой хул. Укхаза дикагIа болча болхлоша а коммунистически къахьегама бригада, аьнна цIа тиллийта къовсам лоаттабераша а шоай балхах къамаьлаш ду. Транспортерча балха дикагIа йола методаш йовзийташ дика новкъостал ду болхлошта каст - каста хьокхача технически кинофильмаша.

С. ВОРОНИН.

* * *

Наьсарен районе Сурхотларча медпункте цхьа лори цхьа сестран мара бац. Кхо эзар саг вахача юрта цIагIа цамогаш уллача сагала хьажа меттел медпункте хьабаьхкарашта дарба де а кхец цар.

Цамогаш улла саг волча баха лорий транспорт яц. Наьсарера молхаш я а уж ши саг ух. СурхотIе гаьна я, цига болх бе раьяа волаш саг вац, яхаш салтийна Iеш ба Наьсарен райздрава болхлой.

М. АУШЕВ.

* * *

ХIара кIиран диъ дийнахьа хий доацаш хало хьег Наьсарен бахархоша. ВIаштIа хьаь дийнахьа болх бу бане. Из болх бе йолаялалехьа цхьа ди хьалхагIа дIакъовл хий. Цу диъ дийнахь яьсса ведараш а йолаш лелаш нах хул.

Бани района центре ешаш я, бакъда тиланза даргдац хий а. Из ха деза района кулгалхошта.

Д. ОЗИЕВА.

* * *

Март бетта МагIалбикерча почте «Сердало» «Ленина байракхи» яхача газеташта язвеннав со. Бакъда, 4-ча апреле газеташ хIанз дахьац сона, аьнна хатта вахача почтан подписной отдело сона жоп делар: «Сердало» бетта кхозза мара арадалац хIанз а ткъьчадац, хIаьта «Ленина байракх» почтальон цамогаш хилар бахьан долаш денадац, аьнна.

Февраль бетта «Сердало» газета тIа дийцад МагIалбикерча почтан кхоачамбоацараш. Маца тоалургба цун болх?

С. ТЕБОЕВ.

* * *

Дукха ха йоацаш № 1 йолча Шалински юкъерча школе изобразительни искусствен кружок вIашагIеллай. Уроваш йистеьнначул тIехьатIа дешархой сурташ дехка Iомалу цига. Кружока кулгалдеш ва дика сурташ дехка хоьш вола школан хьехархо Стойлов П. П. Шийгара дика говзал гучаяькхай 8-ча классерча дешархочо Мустаев Султана. ЗIамига волаш денз из гIулакх чIоагIа дукха дезаш ва из. Кружокерчул совгIа цIагIа а дукха болх бу цо сурташ дехкаш.

Районе хиннача дешархой изобразительни искусствон выставке хьалхара мотти а дика совгIат а деннад Мустаевна. Школа йистеькхача художественни институте деша ваха лаьрхIад цо.

Б. ЗАНГАЕВ.

ЮРТАШИ ГОРОДАШИ ТОАЯЬ ХОЗЪЯР— ЕРРИГАЧА ОБЩЕСТВЕННОСТА ДЕКХАР ДА

★ ★ ★

Грозный хозъе лаьрхIа...

Гаьнаш дIайогIарнеи масса йола моттигаш цIенъярнеи месячник кхайкаьяь Ленински районе. Месячника хьалхарча деношка дика къахьийгад цхьайолча предприятей, организацей, дешара заведеней коллективаша. ДIаегIай 1350 га, 8 эзар кIотарг, 30 эзар квадратни метр лаьттан тIа зизаш. Дукха балхаш даьд укх апрель бетта 4, 11, 12 деношка арабаьннача наха Комсомольски, ВЛКСМ 30 шу яхача, 48-ча школа юхерча скверикашка. Иштта дика къахьийгар комсомола хьалхленца берий городокера цхьа километр дIоахал дола ор цIендеча хана нефтяной, педагогически институташкарча, нефтяной техникумерча студенташа, № 5, 48, 14 йолча школашкарча дешархоша, иштта кхыбараша.

Хьалхарча кхаь воскресникашка дакъа лацар 10 эзар совгIа саго.

Цул совгIа, дукхача предприятеша тоаяь, цIенъяь дIаоттаяьй шоай территореш.

Къаьстта белгалбаккха безаш ба Ленински районна Совета депутат волча нов. Ф. Д. Пятибрата (Главторчермет) ший коллективаца Пушкина цIерахча улица тIа баь болх. Цига даьча балхаша хьокхам лу мишта де деза гаьнаш дIайогIарнеи улицаш цIенъярнеи балхаш.

Бутт дIабодаш латт, цхьабакъда районе кхы дукхха а гIулакхаш да чакхдаха дезаш. Гаьнаш дIайогIарца а кхыча балхашца а тоае езаш я Менделеева, Х. Нурадилова, Тбилински улицаш. Массанахьа дIадийна даьннадац зизаш а.

Уж гIулакхаш кхоачашдара новкъостал де дехкарийла ба предприятеш, организацеш хинна ца Iеш, баха нах, дешархой.

Улица тIа дIаегIа гаьнаш, зизаш, кхыбараш лораде деза хIара саго. ДIахо йодача хана а вай сийдола город хозъяра лоархIаме гIулакх да из.

А. МАРКОСОВ,
Ленински райисполкома председателе заместитель.

Сурта тIа: Пушкина цIерахча улица тIа гаьнаш дIайогIаш боахк Ленински районера къахьегамхой.

Комсомольций инициатива

Шоллагла шу да Надтеречни районерча Лакха-Новре клуб йоаца.

Комсомольцаша соахкве а шоай культацца хьалъе лаьрхIадар из, цхьабакъда, «Надтеречни» совхоза дирекцес цар инициатива хьал ца лацар бахьан долаш лард йолла санга гар яьккхача юкъахбисар болх.

Сатийна Iанзар комсомольцаш. Партен XXI-ча съезда материалаш ювцаш хиннача шоай собране вийхар цар совхоза директор нов. Маринюк. Цу собране комсомольцаша директорага аьлар клуб шоаш хьал а ергья, цунгара новкъостал а деза, аьнна.

Из собрани хинна дукха ха ялалехьа кIирандийнахьа комсомольцийн кагIрхойн довкха воскресник хилар. Совхоза директора болх бе 8 машин а енгар, ше а вера. Воскресникие дакъа лоацаш 80 саг вар. Массехь бригада йир царех. Цхьабараша жагIа а, цемент а, хий а тIакхуьлар, вокхар маркхал бора.

Iурра денз сарралца делкъийна хIама даа а юкъах ца боалаш къахьийгар кагIрхоша. Цу дийнахьа 200 сага лаьрхIа еча клуба лард елларр.

Шоллагла кIирандийнахьа 100 саги 5 машини 2 подводи яр болх беш. Делкъийна строителаш болча районна культуран Цен агитбригада ера. ЧIоагIа хьинаре къахьегаш а сакъердаме а чакхдаьлар из воскресник а.

Цу шин дийнахьа клуб хьалъеш де дезача балхех 12 процент балхаш дир.

Комсомольцашен кагIрхошен 1-ча юнага йистеькхха лаьрхIад клуб.

С. БЕРДУКАЕВ,
ВЛКСМ Надтеречни райкома секретарь.

Гаьнаша хозъю юрт

Надтеречни районерча Знаменскерча культуран Цен директора нов. Х. Ахмадовен, комсомольски организацен секретара нов. Ц. Солтухановен инициативах болабелар культуран Цен территоре тIа гаьнаш а егIа из тоаяра болх. Цар лаьрхIар юрта баха нах вIашагI а теха царна «Гаьнаша хозъю город а юрт а», яхача темах лекци еша. Цу темах плакаташ а кийчдир культуран Цен болхлоша. Боккха пайда баьлар цу тайпарча кхетама балхах бахача наха.

Сихха дIайогIа гаьнаш гулъе болабелар уж. Совхоза новкъосталца 3000 та езар, тIаккха воскресник а даь культуран Ценна гонахьа 250 таи, центральни улицагIа 300 таи, бахача наьха коашка 2450 гаи дIаегIар цар. Цу воскресникие хьинаре дакъа лаьцар юрта бахача наха а юртарча комсомольцашен кагIрхошен а.

Х. БЕРСАНОВ.

УнахцIено лораяра духьа

— Халкъа унахцIено лораяра чIоагIа лоархIаме гIулакх да гаьнаш дIайогIийта — аьнна доладир ший къамаьл болхлой профсоюзни собране Наьсаерча республикански туберкулезни санаторен керттерча лоро Котиев Мурада. Къаьстта белгалъяьхар цо боча-бIарий гаьнаш. — Цар фоно кхайкора бацциллаш-кхоха палочкаш йоалю, хIаьта вай санаторий кхайкорах бола нах берзабеш а я,— аьлар цо.

Шоллагла дийнахьа, кхы дIахо тIехьа а ца доаккхаш боча-бIарийн декоративни гаьнаш а ена санаторе ков дика цIен а даь, уж дIайогIа болабелар медицински болхлой.

Санаторен коа а гобаькхха гонахьа а аллейкаш а еш 1 гектар бIарий, комарий, каштанний, гIамгIай гаьнашн зизаш дIаегIар. Наькъа оагIорахь санаторенна хьалхашка цхьаькха гектар оахам а даь, сомий беш а дIаегIай.

16-ча апрелера денз цамогаш бола нах хьаеца йолаеннай санаторий. Дика кийчо йир укхаза цу денга, хIаьта нах чубахкалелх, еррига гаьнаш дIаегIа довла деза вай, аьнна социалистически яхь а лаьца кхы а гаьнаш дIаегIар санаторе коллективо. Царна юкъе дика болх барца белгалбаьлар Лаптева Нина, Реаньжова Евдокия Гарчханов Махьмад, Дудургова Чаба, Чистякова Ольга. Цечоева Хадишат.

— 4-5 шу даьлча-м вай санаторех «Хьун санаторий» хурйя, моллагIча хьун здравницаца къовса йиш а йолаш—йоах санатореместкома председателе Н. Гарчхановс.

Къахьегамхой унахцIено лораяра а санаторе болх дика тоабара а, ше балха веча денз, ший еррига лора говзал, низ, хьинар тIадийта къахьегаш ва Котиев Мурад. Укх шера 25-ча марта халкъа унахцIено лораеча дика гIулакхаш дарах Нохчийн АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сийлен грамота еннай цунна.

А. КУРКИЕВ.

Байдда хьачу боагIа дукхха а жуккаргаш. Царна юкъе бераш а да. Даьлтта а, феца а, трапеце тIа а тамашне ловзарш ду цар. Махьмуд чIоагIа цецваьннав. МугIарч уха къоарза майкаш я къегаш. Царех оIаргашка а къоарза боад-уттар...

ДIайолалу керда номер. Биткъача кIаьнка, вIалла тIехк ца йоаллаш санна, ший дегI сеттаду лакхача бархат техьача истолга тIа. ТIадувхаш геттара чIоагIа къегаш цIе барзкъашн тIатуллаш йIаьха лаба а йолаш цIе фуражки я цун...

ЦIаболх—Махьмудн Женян хьалхен, боккхагIбараш — тIехьен.

— Мишта хийтар хьона? — хетт Женяс.

— ЧIоагIа хоза хийтар! Фу оал цига ловзача нахах?

— Артисташ оал.

— Ма хоза дош да-кх из а! Из деррига а динза-м ца Iе-кх! — йоах Махьмуда чIоагIа безам а баха. Иийнг цецъяьнна цунна бIарахьеж.

— Хьайла фу дага ва! Цар-м шоаш мел йоаккха ха из гIулакх Iомадеш йоакх!

— Аз а йоаккхаргъя еррига ха из Iомадеш! — йоах Махьмуда, бIаргаш сийрда а даьнна.

ЦIАККХА А ДАРГДОАЦАШ, ИСКУССТВАХ ДОГ ДЕЛАР КIАЬНКА

БИЙСА. ЦIагIа баьде я. Махьмуд сатем байна, метта хьувш ва. Нана гIатта а гIетта цунна дIатIайода, хьаь тIа кулг дулл.

— Фу даьд хьона? ХIама-х мича лаз хьа?

— Лазац, — шорттига йист хул кIаьнк.

— Тхьовса хIана тхьовсац хьо?

— Нани, эцаргдий Iа сона къегаш дола барзкъаши цIеча телата лаба йола фуражки?

— Айя, са дукхавахарг, хьона сенна деза цIе барзкъаш? Фу фуражка я Iа ювцар?

— Сох артист хургва, нани!

Баьдечара чIоагIа хьайист хул да.

— Хуллашехь а туркий паччахьа хилча толацарий-теш хьона? Тхьовса хьайна, Iовдал. Хьайла, фуд ма хой хьона дага-доаллар.

ШКОЛА наIарга хьалтеха плакат доал:

« Музыкальни школе деша дагIача берашца вIашагIкхет тахан».

Зал. Сцена тIа иллеш доахаш латт музыкальни школера бераш.

Кагийча зрителаша чIоагIа лерг дилла ладувгI царга, тIоараш детт.

Махьмуд кора юхье, саьн чу вагIа. Иллеш доахаш латтарашка, цхьацца - цхьаццанега хьожаш, хьежаь чакхвоал из. ЦIаьхха Женена тIаотт цун бIарг. Цецваьнна ваьгIачара хьалгIоат из, Женя я-кх из! Иллеш доахаш латт. Елакъеж...

МАХЬМУД ший цIенна юхье. Кулгаш лаьтта а оттадийя, когаш пенах дIа а гIортабийя, кулгаш а лувзаш цу пена дIоаххала ваха гIерт из. Терко а йоацаш, шоай цIен дIоаххала ваха ваьлча, лоалахой цIен пена тIа боал цун когаш. КIир техьача кIайча пен тIа цун когий Iатташ юс. ТIехьара а цун ког кора кизга тIа отт. Кизга дох... Кхеравенна Махьмуд веде цIентIехьашка экхх.

ЦIенна хьалхашка латт кхалнах, Бикату. Кора кизга дехьача цIагIара цIен-нана латкъаш я:

— Гой, мегаргдий иштa! Аьрдагла лел кIаьнк. Дукха кIир йийттай аз цо цIен тIа ю Iатташ йоаеш. ХIанз кизгаш а чуахийта ваьннав!

ГIараш ювл:

— ТIелга тIа ваькхав!

— Човхам бала саг вац!

— Хиланза баргбоацаш-м бац из «човхам»? Кхы хулиган а яц из. Цо-м дIааьлча а кхетадергда! — аьле юкъе йоагIа Вера Павловна.

— Са мар чIоагIа шиш болаш саг ва. Цунна ер дIа ца хайтар дех аз шугара!.. Айса кIир а тохаргъя аз. Кизга бIалг а дIатохийтаргба... — дехар ду Бикатус.

Махьмуди Женян цIен тIехьашка ба.

— ХIанз а дIабаханза бий уж? — хетт Махьмуда.

— Нана мара ца юсаш, вожаш дIабахаб. — Бикату пенах кIир тохаш йоал. — Дадиса хьа, ма артист а ва-кх!..

ТЕАТР. Хьалтеха реклама йоал: «Василиса Прекрасная». Цу юхье хьувз Махьмуди Вадики.

— Фу деш лел вай укхаза, дIачудаха ахча ца хилча! — йоах Вадика.

— Ахча доацаш а чудовла хьеж вай?.. — йоах Махьмуда.

— ХIаа! Воха а лург ма ва хьона! НаIарга билеташ хетташ латтача кхалсаго етте, е кийнаш дIайоахе?— Вадик лоархIавац из де. ТIаккха Махьмуд, хьаькхха ший фуражка тIаьн-кIал а елла, дукхача берашца хьоккхавенна контролера юхье гIолла дIачуэккх. Из санна дIачуэккха веннача Вадика хIама кхет.

ДИТР-а наIар тIа «нефтяникий художественни ловзалашка хьажар» аьнна тIа а яздаь кIада доал хьалтеха.

Махьмуд латт наIарга.

— Ва кьонах, совнагIа билет дац хьога?...

— Сесаг, дIачувнга со хьайца.

ЦIеча Эскара командирий цхьа тоаба йоагIа.

— Шоай ва а аьле дIачувнга со! — аьнна хьоасталл Махьмуд.

— Ва а ва хьо-м тха, кхы хьанав хьо хIаьта! Волле — йоах вела а къежаш тIемахочо, балма тIа кулг а дилле дIачувуг цо гIозваьнна кIаьнк.

БОКЪО ИИЙЦАЬ А, ХОАРЦО ИИЙЦАЬ, А ФУННАГIА ДАЬ А ХIАРА ДЕННА-ДЕННА МОЛЛАГIЧА А ЦХЬАН ПРЕДСТАВЛЕНЕ ВАХА ГIЕРТ . МАХЬМУД

МАХЬМУДИ Женен школера чуйоагIа. Баь тIа кхаьчача книжкаш Женега дIа а денна, дIа а ведда когаш урагIа а бахийта, кулгаш тIа а эття дIаволалу. Цергашца кIай зизилг хьа а даьккха, хьаура а эття, из зиза Женена лу цо.

— ТIехк йоацаш санна ма дий хьа дегI-м! — яхаш цецъювл йийнг.

— Артист а хинна илли доахаш хьо бIарга ма яйрий сона.

— Сога лоалахарча кхалсаго «шелалга яьнна къаж-къайг санна»... ва хьо йоах, — яхаш кад Махьмуд.

— Оаз во йоагIа йоах хьа? — хет Женес. Махьмуда «хIаа», яхаш, корта лестабу:

— Ма чIоагIа ловра-кх сона а цига ловза!..

— Iа фу дийя,—оал йийнго цIаьхха, — тха музыкальни школе балет Iомаеш йола класс хьаелл. Волле, гIо вай! Хьо вIалла дувцилга а йоацаш дIаэцаргва!

ХОРЕОГРАФИЧЕСКИ студен класс. Махьмуд хIамаш тIаювхаш воал. Женя, фуд ер аьлча, санна, хьехархочоа бIарахьеж.

— ХIара дийнахьа, сайрийна 5 сахьат даьлча заняте ухаргва хьо, — йоах Махьмудага хьехархочо. — Дика болх баьб Iа, Женечка ер ухха ва воалаваь. Башха дика Iомалургволаш кIаьнк ва ер.

ГIаддаха улица новкъа ара а даьнна, кулгаш а лийцаь дайдда чудолх бераш,

ШОАЙ коа юкъе ягIа йоккхача комар тIа воал Махьмуд. Цо йиш лекх, цхьан хога тIа увтт, тъъовронах ностараш а тайсе Iочуоллалу. Лоалахой коашкара нах цунга хьежаш оа. Цхьаоараш бел, вокхар оехкаш доах.

— Саийта из ловзар! Аз даьга дIаергда хьа! — яхаш кхерам тувс цунна нанас.

Коа ни! а теха хьачуоал да. БIарг кхет цун Махьмудах.

— Iовала тIера! — цIогIа тох дас. Кхеравалерх, соца а ца луш, Махьмуд комар тIара чукхет. Баттт цIеша йизаь я, бIаргех хий ух. Хий кхерзаь кIаьнк цIенвеш йоаллача нанас эгIаз а ухаш йоах:

— Ишта унзардаккха мегаргда бер!

— Сона кIордадаьд цун харцахьа лелар! Кхы хьо соцаш веце, из тIера цIока Iоэцаргда хьа! — яхаш, Махьмуда тIачувх да. — Фу школа я хац дага ехар, корта а ца Iомабеш, когаш хьекха Iомаву школа! — Дер довр мара кхы хIама а дац из! Аз бокъо лац хьона цига аха! Тахан денз дIа, ха мукъа йолча хана Iатта барда кхухьаргба Iа. БархI ведар... Кхы кIезигагIа йоацаш! — Ишта приказ а денна, да цIагIа дIачувода.

— Лайзаь ваьлар хьо хIанз... — йоах Бикатус, дег тIа эгIазал а йоацаш.

— Фуннагла хуле а со-студе ца ухаш-м Iергваш! — йоах шорттага Махьмуда, мераж хьачу а увзаш.

ЕЗА КОРОМЫСЛО белаж тIа а уллаш, юкъ а сеттаеш, ведрашца барда бахьаш воагIа Махьмуд. Коанаiарга цунга хьежаш латт мана. Хьийдда цунна духьал а яхе, ведараш хьаэц цо.

— Нани, хIанз цIаьхха юхавахача ялх ведар ена ма воалий со, тIаккха гIоргва со, мегаргдий?

Наьна бIарраш гIайгIане да.

— Воле хIаьта, тахан кхы ма я,— аьле жоп лу наьнас,

Махьмуда цун пьарс мархIа а белле барт боакх.

БАЛЕТНИ класс. Станокана юхье латташ маIа бераш да. Царца Махьмуд а ва. Пианино йиш я хозаш.

Ше дагар массаза ду шн тIоара вIашта а тохаш латтача хьехархочун гIар я хозаш:

— ЦI, шиъ, кхоъ! — ЦI, шиъ, кхоъ! Бераш упражнени еш да.

Юккъе кхаьчача гIолла, цIаьхха кулгаш Iочудолх Махьмуда. Унзарваьнна хьеж из, Хьехархо а бераш а Махьмуд хьежача оагIорахьа дIахьож. НаIарга латташ Iалисултана доккха, цIимхара дегI гу царна. Лоацига хачилг мара кхы хIама тIа а ца дувхаш вола Махьмуд корах араэккх.

— Ишхоев вий хьо? Махьмуда да? — яхаш хетт хьехархочо.

— Сай кIаьнк ухказа ахар ловш вац со... — йоах Iалисултана цIимхара.

— ХIана! ЧIоагIа дика кхеташ кIаьнк ма вий из! Из мара кхы нохчий бер а дац тхоца! — аьле духьала йист хул кулгалхо.

— Нохчашта лораш, агрономаш, инженераш эш... ХIаьта жуккхаргаш эшаш бац! Уж сетторашца цунна ма Iомае ях аз, — йоах эгIазвахача Iалисултана.

— Дукха ваха хьо, воккха саг, ца кхеташ лув хьоь! Хьона хеттача бесса атта оаха Махьмуд хецаргваш! Цу тIа а оаха кийчдераш, жуккаргаш а боацаш, балета артисташ а ба!

— Из башха а дац! Аз, Iалисултана, иштта дIаях из, яхаче, из иштта хург а да. — Из дош а аьнна Iалисултан аравоал.

БАКЪДА, ШОЛЛАГIЧА ДИЙНАХЬА А МАХЬМУД ВА А ВЕНА СТАНОКА ЮХХЕ ШИЙ МЕТТЕ ДIАЭТТАР

МАХЬМУД, хьавел сона юхье, — аьлар хьехархочо перерыв а хинна бераш арадаьннаучул тIехьагIа.

— Коч тIера Io а ца йоаккхаш хIана воал хьо?

Махьмуд йист хилац. Хьехархо коч хьал а айнь хьож цун букъага. Дийттаьча тIехкара шувнаш дада букъа тIа...

— Дас йийттай хьона? — хетт цо.

Махьмуд йист хилац, бIаргашка хий кхехкад.

—Цхьан юккъа хьа ца ухаш цIагIа Iийча бакъахьа хургвацар-те хьо? — аьнна, тIехкарашка гIолла мархIа вол цо кIаьнк.

— Ухаргва со! — аьле хьадда жоп лу цо, корта Iочу а бахе, хIаьта басилгаш тIа гIолла хийцца хи тIадамаш Iоух...

(ДIахо додар хургда)

Вай дахар хозагIа хилийтара...

Мехка гIолла гIа боахаш йода бIаьстн, семилеткан хьалхара бIаьстн!

Партен XXI-ча съезда решенеша дегаш гIоздаьха советски нах керда совгIаташ кийчдеш ба бIаьстан а къахьегама а дезача денна — 1 Майна.

ЧIоагIа хоза хетт балхах мукъа а ваьнна, сомий лакхача гаьний Iийне Iохайча.

Тха нефтяниий город — МагIалбик тоаяра дикка къахьийгад дIаяхача хана, хIаьта а из кхоачам хиллал дац. Дукха я городе сагота, сапартIата йоацаш моттигаш. Кхоачам ба автостанци бIаргаяйча. Цун помещени бIеха я, бетта а цIен ца еш, тховгIа хьалийитта йоахкаш гIаьлей юхкаш а хул цкъаза. Станцен гонахьа бIеха я, Iоховша гIаьнаш дац. Цу гIулакхага хьожаш саг а вац.

Иштта во яр цхьан хана промыслови машин-наькъа станцеш а. Уж кхоачамбоацараш дIадаха лаьрхIар железнодорожникашца. БIаьстн йоаллашехьа а гаьнаш, зизаш дIадогIара балхаш доаделар машин - наькъа станценна, мастерскешта, служебни помещенешта гонахьа. Паровозни депон территори цIенъяь, хозъяь, дIаоттаяьй Назаровс, Машонкина, Стволинас, иштта кхыбараша. Хьалха нувхаши вIашвадийтта аьшкаши лаьттача моттиге хIанз сомий гаьнаш ягIа.

Къаьнача железнодорожника Д. У. Смирновс Подгорная яхача станце дIаегIай 20 сомий га.

Бакъдар аьлча дIайогIа гаьнашн сомий гин атта-м дац лаха. Бухгалтера Н. Г. Сафаряна ший бешара хьа а яьха 12 га ера боалаш, Iаьржа хьачи, гIамгIашн, уж скверике дIа а егIар.

Iай лоа хьекхача хана хала хул МагIалбикера наькъаш. Уж лорадергдолаш царна йисте гIолла гаьнаш йоагIа лаьрхIад къахьегамхоша.

Берригача советски наьха вахар санна тха городерча къахьегамхой вахар а ди тIехьагIа хозагIа хургдолаш хозъергья оаха МагIалбик.

Ш. ДАХНИЛЬГОВ.

26 гектар хулаш бола Iам

Сунженски районерча Троицкая яхача станице юхье гIолла бодача наькъа йисте бIаргаго йиш я керда баь хи Iам. Из баьб колхозникашен, РТС-ен, Сунженски оросительни системай механизаторашен. 130 эзар боабашки кхыдола хи тIа лела оалхазараш кхаба лаьрхIад укх шера XIX-ча партсъезда цIерахча колхоза къахьегамхоша.

ХIанз Iама юхье хьаддаьд керда оалхазараш леладеча ферман эггара хьалхара гIирсаш.

Чехка а дукха а дулх луш дола оалхазараш дукхагIа дебадара цоай бола низ тIабахийта къахьег колхозникаша.

Из Iам боаккхаш а цIенбеш а кIаьдвалар фуд ца ховш къахьег механизатора нов. Шуликина.

26 гектар хулаш бола из оалхазараш леладу Iам сихагIа баь баккхара хьинаре къахьег 1-ча Мая сийна яхье баьннача механизаторашА.

Н. ОЛИМПИЕВ.